

късните Яворови пейзажи, които населяват неговите “Безсънници” и “Прозрения”, и в които многозначността на образа е постигната по типично символистичен, умозрителен път. Поради по-високата степен на абстракция вторите често звучат като символи-понятия, а не като символи-образи.

Редица образи в лириката на Яворов, особено в интровертния ѝ дял, се повтарят настойчиво и не остават незабелязани. Без претенции: за целенасочен анализ в посоката, която след Башлар наричаме “поетика на пространството”, българските видни критици от началото на века, принадлежащи към кръга около сп.”Мисъл”, и по-специално Кръстьо Кръстев и Владимир Василев, са открили ред ключови образи и основни принципи на Яворовата визионерна изкусност, проявени в “Безсънници” и “Прозрения”.

“Плътта се е превърнала в сянка, в неуловими безтелесни символи.. Психическото взема формите на плътската действителност и свойствата на пространството. И символите му са плод на тъй далечна и многократна художествена абстракция, че е напразен всеки труд да проникнете до реалните им първооснови. Конкретностите, земният дъх, с една дума: реалното е изчезвало. Всичко се извършва в някакви свръхземни простори, над душевни бездни. Но поетическите средства са останали почти реалистични, тъй свежи, сочни, осезаеми са те. Оттам и ослепителният блясък на краските, които заедно с емотивната мощ и сюжестивността на неговите платна рязко отделя Яворовите платна от поезията па инак най-близки негови събратя” - пише д-р Кръстев в студията си “Певец на душевни бездни”⁴. И още: “Символите ще са най-често пламъци и дим. Копнежът, смъртта, любовта, самото вдъхновение - за тях Яворов има само един образ: изгаряне сред пламъци и дим.”⁵

Засилената психологизация па пейзажа у Яворов е отбелязана преди Кръстев от Вл.Василев: “Огромен ПСИХОЛОГИЧЕСКИ символ - природата е душата, а не съществуващ отделно външен мир.” /Студията “Поет на нощта” - сп.”Мисъл”,1907/

Пламъците и адският дим, огънят, слънцето, ледът и стени-те, “заклучената тъмница”, “стъклото на разделния прозорец, “безбрежните”, “бездънни” и “безсънни” води са сред често упоменаваните, но недостатъчно разнищени с оглед семантиката